

ANTON PAVLOVIÇ ÇEHOV'UN "DUŞEÇKA" KARAKTERİ

G. Bihter GÜLER*

ÖZ

19. yüzyılın önde gelen yazarlarından Anton Pavloviç Çehov, sıradan Rus taşra yaşamını tasvir ettiği öyküsü "Duşeçka"yı küçük burjuva yaşamını ve insanoğlunun faydasız ve önemsiz bir şekilde akıp giden yaşantısını hicvetmek için kaleme almıştır. Öykünün kahramanının çok sınırlı bir iç dünyası vardır. Bu nedenle hayattan beklentileri de oldukça küçük ve basittir. Daha özele inildiğinde kahramanın karakterinde çeşitli kişilik sorunları gözlemlenmektedir. Duşeçka'nın bağımlı bir karakter olması yaşamının merkezine aldığı kişilerin belli bir süre sonra tekrarı olmasına yol açmaktadır. Zamanla onlar gibi düşünüp onlar gibi davranmaya başlar. Ancak (onun bu bağımlı kişiliği) bu denli özümsemediği kişiyi kaybettiğinde tek başına varlığını sürdürmeyeceğinden kısa bir süre acı çektikten sonra hemen başka arayışlara giren bir karakterdir. A.P.Çehov'un bağımlı kişiliğine yönelik yaşamının her kesitiyle tasvirini sunduğu kahramanının bu şaşırtıcı karakterini kurgulayış tarzı, çalışmamızın ana temasını oluşturmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Duşeçka, sevgi, yaşam, bağımlı kişilik,karakter,kahraman.

ANTON P. CHECKOV'S CHARACTER "DUSHECKA"

One of the leading writers in the 19th century Anton Pavlovich Checkov wrote story "Dushecka", which is based on the ordinary Russian provincial life, with the purpose of satirizing the petty-bourgeois life and the life, in which people lived uselessly and insignificantly. Hero in the story had a limited domestic world. Therefore, her life expectancy was quite small and simple. More particularly various personality problems were observed in the hero's character. Because of having dependent character, after a certain time Dushecka imitated people whom she took to the center of her own life. She began to think and act like them over time. However, when she lost that person, she searched for another person after a short time of suffering. The central concern of this study is A.P.Checkov's creation of his hero's bewildering character,whose entire life he depicted in detail with special emphasis on his dependent personality.

Keywords: Dushecka, love, life, dependent character,character,hero.

1860'da Azak Denizi kıyısındaki Tağanrog'da altı kardeşin üçüncüsü olarak dünyaya gelen Anton Pavloviç Çehov, öyküleri ve oyunları ile dünya edebiyatında özgün bir yeri olan önemli Rus yazarlarından biridir. 19. yüzyılın son dönemlerini başarılı bir şekilde anlatması ve edebiyatın farklı alanlarında başarılı ürünler vermesiyle tanınan Çehov, eserlerinde en çok taşra-şehir hayatı çelişmesini, aristokrasinin çöküşünü, gelecek olan yeni düzene toplumun ve insanların bir türlü ayak uyduramayarak çırpınmalarını ele almıştır (Okutucu 2014:3). Aynı zamanda soylu olmayan aydın yazarların sonuncusu olması nedeniyle sanatında toplumun genelinde hüküm süren bayağı, küçük burjuva refahını ve rahatlığını eleştirici yönde bir tutum sergiler. Bunun dışında eserlerinde sıradan halkın da insanca yaşama erişmesini sağlayacak nitelikte bir çağrının propagandasını yapar. Maksim Gorki, Çehov'un eserlerinde sıklıkla yer verdiği burjuva topluluğuna yönelik tavrını şöyle açıklar: "Tüm bu sıkıntılı, cahil ve güçsüz insan kitlesinin önünden akıllı, dikkatli ve büyük bir adam geçti ve acı bir gülümseyişle, sakın bir tonla fakat azarlayarak, yüzünde ve içinde umutsuz bir sıkıntıyla güzel, içten bir sesle şöyle dedi: "Beyler, iğrenç bir biçimde yaşıyorsunuz."(Süer 1994:141).

* Arş. Grv. Gazi Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Rus Dili ve Edebiyatı Bölümü, Bihterguler@gazi.edu.tr

Anton Pavloviç Çehov, sanat yaşamına üniversite eğitimi sürecinde para kazanmak amacıyla önceleri üniversitenin “*Dosug*” isimli dergisine ardından da gülmece dergilerine kısa yazılar göndermekle başlar (Anton Pavloviç Çehov 150 let so dnya rojdeniya 2010; 2). Moskova ve Petersburg gülmece dergilerinde yüzlerce fıkra, öykü, nükte, dramatik öykü yayımlayan yazarın 1883-86 yıllarında “*Oskolski*” dergisinde üç yüzden fazla yazısı çıkar (Kazakov 2011:194). Çok geçmeden kısa öykü türünde kendi stilini yakalayan sanatçı, “kısa öykünün ustası” olarak Rus edebiyatında yerini alır. İlk bakışta hiçbir anlam ifade etmeyen ufak ayrıntılara olan düşkünlüğü, kahramanlarının içsel yaşamlarını en ince ayrıntısına kadar tasvir edebilme yeteneğiyle Rusya dışında da ün kazanır. Hafif mizah, keskin hiciv, iç karartıcı ve hüzünlü motifleriyle Çehov, böylelikle yalnızca anavatanının değil, tüm dünya edebiyatının gelişimini etkilemiştir (Çiçerina 2010:2). Yazarın öykülerinde yer verdiği bazı ana konular ise şunlardır: 19. Yüzyılın 80-90’lı yıllarının Rusya’sındaki siyasi baskı, polis keyfi muamelesi ve aydın sınıfa sızan adilik yüzünden ahlaki kriz yaşayan bu insanların iç dramı, memur sınıfının rüşvetçiliği ve ahlaki bozukluğu, yüksek mevkide bulunanlar ve hayat şartlarından ezilen, baskı altında olan “küçük insan” teması, insandaki yabancılaşma ve korku, “artık bu şekilde yaşamak mümkün değildir” şeklindeki gerçeğe ulaşan insanlarda meydana gelen manevi yükselme, aşk, terk etme vb (Zafer 2002:54). Her öyküsünde başka bir hayatı kaleme alan öykü yazarı Çehov’un, büyük romanlarda yaratılan devasa tabloları, öykülerinde kendi üslubunca minimize ettiği ve daha az olay ve kişiye indirgeyerek farklı anlatım yeteneği sergilediği bilinmektedir. Çehov’un öykü tablosunda insanı, insanın iç dünyasını ve aynı zamanda dış dünyanın o insana bakışını görmek mümkündür. Asıl mesleğinin doktorluk olması, yazara insanlarla bizzat yakın temas kurma fırsatı verir ve bu fırsat da yazarın sanatı için vazgeçilmez bir kaynak yaratır. Karşılaştığı insanlardan edindiği öyküler, yazarın tıp alanında edindiği bilgiyle birleştiğinde ortaya tamamen hayatın içinden, realist ve doğal bir görüntü çıkar. Bu nedenle Çehov, eserlerinde daha çok patolojik kahramanlar ve olaylar kullanır, bu durum doğal olarak onların ilişkilerine de yansır (Uğurlutan 2009:53). Üslubunu ve düzyazı sanatını başarılı bir şekilde temsil eden öykülerinden biri olan “*Duşeçka*”, yazarın bu realist yaklaşımının örneği niteliğindedir. Kahramanın kişilik bozukluğuna varan karakteri aşırı bağımlı olması yönüyle yaşamının her noktasında aynı şekilde yansıma bulmuş ve bu nedenle çalışmamızın ana teması olmuştur.

Çehov, sıradan Rus taşra yaşamını tasvir ettiği “*Duşeçka*” öyküsünü 1899 yılında yazar. Sanatçı, bu öyküyü küçük burjuva yaşamını, insanoğlunun faydasız ve önemsiz bir şekilde akıp giden yaşantısını hicvetmek için kaleme almıştır. Hikâyenin ana kahramanı Olenka Plemyannikova’dır. Ancak öyküye ismini veren “*Duşeçka*” kelimesi, Rusça’da “canım” anlamına gelmekte olup, bu kelimeyle ana kahramanın kişisel özelliğine atıf yapılmaktadır. Olenka, Çehov’un kendisinin de tasvir ettiği şekilde “*yumuşak bakışlı, merhametli, iyi yürekli*” bir karakterdir. Bu özellikleri kahramanın davranış ve yaşam şeklinde kendisini çok sık gösterdiğinden Olenka yerine karaktere verilen isim “*Duşeçka*” olmuştur. *Duşeçka*, emekli memur bir babanın kızı olmaktan başka hiçbir özelliği olmayan, bu nedenle kendisini başkalarına bağımlı yaşayarak zavallılaştıran genç bir kadındır. *Duşeçka*’nın kişiliğinin odak noktasında yaşamında sürekli olarak tutunacak birine ihtiyaç duyması, bulduğunda da ona sıradışı bağlılığı yer alır. Bu bağıllık, kahramanın karakterinin yok olmasına neden olmuş ve çalışmamızın da temasını oluşturduğu şekliyle kişiliğinin bağımlı hale gelmesini sağlamıştır. İlk evliliği, tiyatro gruplarının işlerini yönetmekle meşgul olan Kukin adında yine kendisi gibi sıradan biriyle olur. Yaşamını eşine adayan *Duşeçka*’nın bağımlı kişiliği, eşine olan davranışlarında daha da pekişir. Çünkü *Duşeçka* eşinin üzüldüğü ve sevindiği her durumu içselleştirerek, hikayede diğer karakterin bir yansıması olarak hayat bulur. Çok sevdiği eşini kaybetmesiyle bu kez yaşamına bir odun deposunun yöneticisi Pustovalov girer. *Duşeçka*, bu yeni evliliğiyle ilk evliliğine kaldığı yerden devam eder gibidir.

Kahramanın yaşam şekli bu sefer ikinci eşi Pustovalov'un yaşam kriterleriyle şekillenir. İkinci eşini de kaybetmesi üzerine aynı avluda kiracısı olan veteriner Smirninle yakın dostluk ilişkileri içerisinde giren Duşeçka, çok geçmeden veterinerin oğluna gösterdiği aşırı tutkuyla bağımlı kişiliğini resmedici davranışlarını pekiştirir.

Duşeçka'nın çok sınırlı bir iç dünyası vardır ve bu nedenle yaşadığı topluma bağlı kalarak sadece onun yasalarına göre yaşamını düzenleyen bir kahramandır. Fakat kahramanın içinde bulunduğu sıradan toplum yaşamından onu farklı kılan bir özelliği de mevcuttur. Bu da doğasının özünü oluşturan sevgiye özverili bağlılığıdır (Matyuşenko 2009: 1). Öyle ki bu bağlılık, normal yaşantı sınırını zorlayarak belli bir zamandan sonra bağımlılığa kadar varır. Yaşamı uçlarda algılaması ve uygulamaya kalkmasıyla okuyucuda isyan duygularını hareketlendiren Duşeçka'nın kişiliğinin neredeyse tamamını oluşturan bu bağımlılık, eserin en dikkat çekici yanı olmakla beraber çalışmamızın da sorunsalını oluşturmaktadır. Anton Pavloviç Çehov'un doktor kişiliğini edebi yanıyla birleştirerek çizdiği kahramanın kişilik özelliklerine bilimsel açıdan bakıldığında bağımlı kişilik bozukluğu görülen kişiler ile benzer eylemlerde bulunduğunu görmek mümkündür. Bu bireylerde görülen davranışlar, karar vermekte zorlanma, kendini ifade edememe, "hayır" diyememe, güven eksikliği, yalnız kalma korkusu, bir ilişki bittiğinde hemen diğerini arama ve sadece terk edilme korkusu üzerine sürekli düşünmedir. (<http://www.htanoropsikiyatri.com/>). Bahsedilen özelliklere, çalışmamızın konusu olan ana kahramanın karakter analizi içerisinde yer yer rastlanmaktadır.

Olenka, 9. dereceden emekli memur Plemyanikov'un kızıdır ve avlu kapısında düşüncelere dalmış bir şekilde yakıcı bir yaz günü otururken öykünün daha ilk satırlarında okuyucunun karşısına çıkar. Diğer tarafta ise aynı avluda kiracı olan ve halkı eğlendirmek için gelmiş "Tivoli" isimli tiyatro grubunu işletip onların gösteri işlerini ayarlayan eşi Kukin bulunur. Ana kahraman Olenka'nın gerek karakterine gerekse yaşam şekline yönelik asıl tasvir, öykünün ilk satırlarında kendini gösterir. Sürekli bir şeylerden şikâyet eden eşini dinlerken, Olenka'nın yaptığı tek şey ağlamaktır. Eşini yaşamının merkezine koymasından dolayı onun mutsuzlukları Olenka'yı üzmeye yeterlidir. Eşine itiraz etme veya karşı gelme gibi bir davranış, Duşeçka'nın kişilik özelliklerine tamamen karşıt bir durumdur. Bu da Duşeçka'nın bağımlı kişiliğe sahip olduğunun genel göstergesidir. Çünkü kahraman, kendine olan güven eksikliğinden dolayı kendi fikri olduğunda ya susmakta ya da "bende aynı şekilde düşünüyorum" gibi söylemlerle itaat eden bir yaklaşım içerisinde olmaktadır. Çehov'un öykü boyunca Olenka'ya tavrı tam olarak net değilse de hikâyenin seyrine bakıldığında hicvi kendini inceden inceye hissettirir. Çünkü yazar, Olenka'nın eşini çok sevdiğini ifade ettikten sonraki cümlede Kukin'in fiziksel tasvirini verir. Kukin kısa boylu, cılız, sarı benizli, saçları arkaya yatık, sessiz bir tonla konuşan ve konuşurken ağzını büken, yüzünde her zaman umutsuzluk okunan bir karakterdir. Bu tasvirin içinde Kukin'e özgü olağanüstü bir karakter resmi olmamasına rağmen, Kukin'in tüm bu özellikleri Olenka'nın aciz ruhunda gerçek ve derin bir his uyandırmaya yetmiştir. Bu his, adeta tapınma olarak da tanımlanabilecek büyük, hastalıklı bir aşktır. Bunun sebebini hikâyenin hem ana temasını hem de özünü oluşturan şu cümlede görmek mümkündür: "O, *daima birini sever, sevmeden yapamazdı.*" (Çehov 2011:380). Her ne kadar metinde geçen bu cümle okunduğunda Olenka, hafif, basit bir kadınmiş gibi görünse de işin aslının öyle olmadığı sonraki cümlelerde netleşir. Çünkü burada bahsedilen, bir sevgiliye veya eşe karşı duyulan fiziksel ve cinsel kaynaklı bir sevgi değildir. Yalnızca duygusal bir açıklıktan kaynaklanan ve manevi boşluğu doldurmak isteyen bir insanın kendisine yakın duyduğu herkese karşı göstermiş olduğu içsel bir yöneliştir. Çünkü kahramanda gözlenen "yalnız kalma" korkusu, onu sürekli olarak birilerine veya bir şeylere değer vermek zorunda bırakmıştır. Bu nedenle kahraman için sevgi, oldukça

zorunlu bir ihtiyaç halini almıştır: “Önceden Olenka babasını çok severdi. Ancak şimdi babası çok hasta ve karanlık bir odada koltuğun üstünde zor nefes alarak yaşamını sürdürmeye çalışıyor. Bazen yılda bir veya iki kez Bryansk’tan gelen halasını severdi, daha öncesinde ise daha ortaokuldayken Fransızca öğretmenini severdi.”(Çehov 2011:380). Buradan da anlaşılacağı üzere Olenka’nın yaşamının merkezinde nefes almaktan ziyade “sevgi” konumlanmıştır. Bu sevgi ihtiyacı yalnız kalma korkusuyla birleşince de kahramanın karakterinde bağımlı bir kişilik durumu ortaya çıkmış ve yaşantılarla yavaş yavaş örülmüştür.

Duşeçka ile Kukin’in evliliğinde her şey yolundadır. Eşinin işi tiyatro işletmek olduğundan Duşeçka da kasada oturup bilet keserek ona yardım eder. Elbette ki eşini bu kadar seven, onunla üzülüp onunla ağlayan, içsel dünyasına bu kadar gömülmüş bir kişinin onun yaptığı işe de bu kadar hayran olması kaçınılmazdır. Artık hayatında yalnızca eşi Kukin ve tiyatro vardır. Tanıdıklarına sarfettiği sözler hep aynıdır: “Dünyada gerçek bir tat almak, insancıl ve eğitilmiş olmak için en önemli ve gerekli araç tiyatrodur.”(Çehov 2011:381). Ve sonrasında burada sanki devreye Kukin girmiş gibi onun ağzından öncesinde tiyatro konusunda çok fazla tekrarlanan sözler Duşeçka’dan duyulur: “Halk acaba anlıyor mu bunu?-Tabi ki hayır.”(Çehov 2011:381). Duşeçka adeta Kukin’in tekrarı gibidir. Ancak bir gün Kukin Moskova’ya gitmek zorunda kalır. Duşeçka ona o kadar bağlanmıştır ki, o yokken geceleri uyuyamaz ve tek yaptığı pencerenin önünde oturup gökyüzünü seyretmek olur. Kahramanın “yalnız kalma korkusu” burada da açıkça kendini gösterir. Fakat buradaki korku, bir öncekinde olduğu gibi duygusal anlamda değil, fiziksel anlamda hayat bulur. Ancak bir gece vakti, sesinden bile kötü bir haber getirdiği duygusu uyandıran bir kapı vuruşu avluda yankılanır. Bu haber, Duşeçka’ya Kukin’in ölüm ilanını duyurur. Bunun üzerine Duşeçka’nın ıstırabı ikiye katlanır. Ancak bu ıstırabın nedeni kahramanın sevgilisini kaybetmesi değil daha çok “bağımlılığını doyurduğu sevgisini” yitirmesi ve yalnız kalmasıdır. Aradan üç ay geçtikten sonra Duşeçka, sahip olduğu odun deposunu yöneten komşusu Vasiliy Andreiç Pustovalov ile yakınlaşır ve onunla evlenir. Bu da kahramanda görülen bağımlı kişilik bozukluğundan “bir ilişki bittiğinde diğerini arama” özelliğine örnek teşkil etmektedir. Bağımlı kişilik özelliğine sahip bu karakterler, yakınlık kurdukları insanlarla ilişkileri bittiğinde bu duruma tahammül edemezler. Yakın arkadaşlar ve özellikle de duygusal ilişki yaşanan kişilerde bu tahammülsüzlük çok daha şiddetli olur. Terk edilmeye, reddedilmeye ve ayrılığa aşırı hassasiyetleri olduğu için bunun sıkıntısını yaşarlar ve aynı zamanda şiddetli bir boşluk duygusu hissederler. Bu yoğun hisler çok rahatsız edici olduğundan bir an önce başka birini bulmak için harekete geçerler ve birine bağlanmaya yoğun ihtiyaç duyarlar. Bu durum, onları bağlanacakları kişinin duygusal istismarına açık bir hale getirir (<http://www.htanoropsikiyatri.com/>).

Duşeçka ve yeni eşi Pustovalov, çok mutludurlar. Mutlu olmamaları için ise hiçbir sebep yoktur; çünkü evliliği iki kişi yapmasına rağmen bu aslında tek kişilik bir evliliktir. Pustovalov ne düşünüyor, neye seviniyor ve neye üzülyorsa Duşeçka’da da durum farklı değildir. Her zamanki gibi Duşeçka deponun başına geçer, hesap yapar, depo işleriyle ilgilenir. Artık hayatının merkezinde odun deposu ve orman yer alır. Bir insanın yaşamında Duşeçka’ya göre en gerekli unsur artık orman olmuştur. Her ne kadar hayatında başkalarına bu denli bağımlı yaşayan bir kadının bir önceki eşinde olduğu gibi onun yaptığı işten etkilenmesi olağan bir durum olsa da eşine bu ölçüde tutunması yalnızca onun işi, görevi, mesleği sınırları içerisinde olmaz. Örneğin eşi odanın sıcak olduğunu düşünüyorsa, Duşeçka’ya gerçekte öyle gelmese bile o sözlerden sonra artık oda ona da sıcak gelmeye başlamıştır. Eşi özel günlerde, bayramlarda gezmeyi sevmeyen bir karakter olduğundan tüm vaktini evde oturarak geçirirken Duşeçka’nın buna itiraz etmesi veya aksini istemesi mümkün değildir. Kahramanın kişilik özellikleri gereği “hayır diyememe”si ondaki bağımlılık duygusunun ne denli kuvvetli olduğunun

bir göstergesidir. Daha öncesinde ateşli sözlerle tapındığı tiyatroya onu çağıran tanıdıklarına söylediği söz, “*Vasiçkayla bizim tiyatroya gidecek vaktimiz yok*” (Çehov 2011:385).demek olur. Artık onun için tiyatro, önceki değerini kaybetmiştir. Çünkü Kukin gitmiş, yerine Vasiçka gelmiştir. Bununla doğru orantılı olarak Duşeçka da gitmiş, yerine “*Vasiçkayla biz*” cümle kalıbı gelmiştir. Gün gelir Vasiçka iş için Mogilevskaya ilçesine gider. Duşeçka, elbette ki yine onsuz uyuyamaz ve pencere önünde yolunu gözler. Kahramanın yalnız kaldığı her an, onun bağımlılık düzeyini daha da artırır. Ancak sevdiği kişinin yanında olmadığı bu vakitler Duşeçka'nın en zayıf anlarıdır. Böyle zamanlarda sevdiğine gösterdiği sadakatin yerini her zaman bir başkası alabilir. Fakat burada bahsedilen aşk, yalnızca karşı cinse duyulan yoğun tutkudan ziyade dostluk, arkadaşlık aşkı da olabilmektedir. Vasiçka'nın ilçede olduğu gece Duşeçka'nın evine avludaki kiracısı veteriner Smirnin gelir. Smirnin'in ona ilginç hikâyeler anlatması ve kendi yaşamından kesitler sunmasıyla güzel vakit geçirirler. Smirnin, yaşamının zor anlarını anlatınca çok geçmeden Duşeçka arkadaşının duygularını paylaşarak onun için ağlayıp üzölmeye başlar. Eşi ilçeden dönünce de tüm temiz kalpliliğiyle bütün duygularını eşine anlatır. Ancak bir gün eşi Pustovalov, hastalanarak öölür ve Duşeçka eski karanlığına gömölür. Altı ay sonra Duşeçka, veteriner Smirnin ile vakit geçirmeye başlar. Ancak kahramanın Smirnin ile yakınlaşması evlilikle değil sıkı bir dostluk bağıyla sürer ve hayatının en önemli noktasına bu sefer dostu saydığı veterineri koyar. Veteriner her ne kadar bu dostane ilişkilerini insanlardan saklamaya çalışsa da bu durum Duşeçka için mümkün değildir. Gelen tanıdıklarına doğrudan ilişkilerini anlatmasa da veterinerlik üzerine yaptığı konuşmaları onları ele verir. Duşeçka'nın bu davranışı, Smirnin'i öfkelenendir. Kahramanın bunun üzerine söylediği tek cümle onun karakter analizini yapmaya yetecek değerdedir: “*Volodyacığım, başka ne konuşayım ki?*”(Çehov 2011:388). Ancak veterinerin bir asker alayıyla birlikte şehirden ayrılması Duşeçka'nın tamamen yalnız kalmasına neden olur. Hasta babası öölümüş, iki eşini kaybetmiş ve sonunda en yakın arkadaşından da olmuştur. Tüm bunlar Duşeçka'nın zayıflayıp güçten düşmesine neden olur. Her akşam yalnız başına oturup tiyatrodan gelen müzik seslerini duysa da artık onda ne bir duygu ne de bir düşünce oluşmaktadır. Etrafındaki her şeyi görüp duysa da tüm bunları bir türlü anlamlandıramaz hale gelir. Öncesinde sanatsal bir dal olan tiyatro, doğa mucizesi orman ve hatta veterinerlik hakkında büyük sözler edebilecek durumdayken artık bardağın duruş şeklini, yağmurun yağışını ve en basitinden bir adamın araba kullanımını anlamlandırıp açıklayamaz duruma gelir. Çünkü yaşamında bunları merkezine koyacak ve üzerinde düşünmesini sağlayacak ne bir olay ne de bir kimse vardır.(Burıkina ve Lavrentyeva 2009:2). Duşeçka, yönetmekten çok yönetilmek ister. Bu nedenledir ki yazar, kahramanın her iki eşini de okuyucuya mesleki olarak yönetici konumlarıyla tanıştırır ve çok geçmeden Duşeçka, hayatının parçası değil tamamı yaptığı sevdiğini öylesine benimser ki bir süre sonra onların konuşmalarındaki kelimeleri, cümleleri tekrar etmeye başlamasıyla bağımlı kişiliğini pekiştiren davranışlarda bulunur (Matyuşenko 2009: 1).

Yıllar içerisinde Duşeçka'nın yaşadığı şehir büyüyüp, gelişip, güzelleştikçe Duşeçka da aksine yaşlanıp değişir. Sahip olduğu konakta artık kimse yaşamaz, avlusu yabancı otlarla kaplanır. Bu avlu ve konak Duşeçka'nın ruhunun simgesi olur. Duşeçka'nın tek yaptığı oturmak, çevresine kulak vermek ama her şeye kayıtsız bir yaşam sürmektir. Ve bir Temmuz günü Smirnin çıkıp gelir. Her ne kadar Smirnin de çok değişip yaşlandıysa da sevdiklerine gönülden bağlanması nedeniyle Duşeçka'nın yakın dostunu tanıması uzun sürmez. Artık bir düşüncesi olacak, boş yaşamı anlam dolacaktır. Smirnin, karısını ve oğlunu da alıp Duşeçka'nın konağına yerleşir. Duşeçka'nın ruhunun fiziksel göstergesi olan konak bir anda değişir. Boyanır, temizlenir, eski canlı halini alıp tekrar yaşamla dolar. Ancak bu sefer Duşeçka'nın yaşam kaynağı Smirnin değil onun oğlu Saşa olur. Burada Anton Çehov, kahramanının

olumsuz bir karakter olarak algılanmaması için onun tüm ruhsal yönlerini ortaya koyar. Yalnızca karşı cinse olan aşkını değil bir arkadaşına hatta bir evlada olan aşkını da tasvir eder. Duşeçka, Saşa'yı bir anda öz oğlu gibi benimseyip sevmeye başlar. Dersleriyle ilgilenip onunla vakit geçirmek Duşeçka'nın solmak üzere olan yaşamını yeniden canlandırır. Artık "kendi" düşünceleri vardır. Çehov'un hicvinin temeli, eserde geçen "kendi" kelimesinden kaynağını almaktadır. Çünkü Duşeçka gibi bağımlı bir karakterin kendine özgü düşünceleri olması mümkün değildir. O, kendini özgün duruşuyla belirgin bir şekilde ifade edemeyerek sürdürdüğü hayatının merkezine aldığı kişinin klasik bir kopyasıdır. Duşeçka'nın ilgilendiği alanlar zamanla okul, öğretmenler ve dersler olmuştur. Özellikle Saşa'yı annesinin bırakıp kızkardeşine gitmesi ve babasının arada bir eve uğraması Duşeçka'nın tamamen işine gelir. Çünkü burada önemli olan, Saşa'nın terkedilmiş olması ve onun bu nedenle psikolojik bunalıma girecek olabileceği değil; çocuğun tamamen kendisine kalmasıdır. Duşeçka'nın bu hastalık derecesine varan sevgi ve bağlılık tutkusu Saşa'da diğerlerinden farklı bir özellik kazanır. Burada daha derin ve anlamlı bir duyguyla kendini gösterir: Annelik. İçsel dünyasını uçlarda yaşayan Duşeçka bu son tattığı duygu uğruna yaşamını dahi vermeye hazır duruma gelir. Öyle ki Saşa'yı yatağına yatırdığında başında beklerken tek düşündüğü konu, on yaşındaki bu çocuğun bir gün büyüüp kendisini terkedeceğidir. Bu durum da kahramanın bağımlı kişiliğinin temelinde yatan "terk edilme korkusu üzerine sürekli düşünme" özelliğini destekleyici niteliktedir. Çünkü bu özellikteki kişiler, aşırı bağımlı olduğu kişi ile ilişki sürerken aşırı tedirgindirler ve günlerini terk edilecekleri ile ilgili düşüncelerle boğuşarak geçirirler. Bu boğuşma, Duşeçka'nın Saşa'ya olan tavırlarını daha da derinleştirerek aşırı sahiplenici bir tutum sergilemesine neden olur.

Görüldüğü üzere Duşeçka, kimi yerlerde kısmen kimi yerlerde ise tamamen bağımlı kişilik özelliklerini karakterinde barındıran bir kahramandır. Kendine özgü düşüncelerinin ve amaçlarının olmaması nedeniyle sürekli olarak bir arayış içinde olan Duşeçka, adeta giyenin vücuduna göre şekillenen boş bir elbise gibidir ve trajikomik bir şekilde tüm varlığıyla ona sarılır. Gorki, Duşeçka'yı "sevdiği her kişiye köle olan bir karakter" olarak değerlendirir. Kendine ait bir kişiliği olmayan ve başkalarının hayatlarından beslenen bir kadının öyküsü olan "Duşeçka", toplum içinde belki de hiçbir zaman fark edilemeyecek küçücük bir ayrıntının ifadesidir. L. Tolstoy, Duşeçka'yı "Don Kişot"taki komik ve tuhaf hareketleriyle Cervantes karakterine eş tutarken, bir başka büyük sanatçı Dostoyevski, kahramanı "kendinde mükemmel değerler taşıdığını bilmeyen komik şey" şeklinde tasvir eder. (Uğurlutan 2009:48). Anton Pavloviç Çehov için ise Duşeçka, kaybolmuş ve umutsuz bir varlık değil; içinde iyilik, sevinç, mutluluk barındırıp bunu insanlara vermeye hazır bir karakterdir. Nitekim kahramanın kişiliğinin temel taşları olan saflık, temizlik ve iyilik kendini öylesine belli etmiştir ki sonraki dönemlerde Afrodit, Penepole ve Andrey P.Platonov'da "Fro" gibi bir çok yazarın karakterine prototip olmayı başarmıştır(Kormilov 2008:353).

KAYNAKÇA

BURİKİNA,E.S. ve LAVRENTYEVA,E.N,(2009),**Anton Pavloviç Çehov:Metodiçeskoe pismo**,Krasnoyarsk.

ÇEHOV,A.P,(2011)."**Rasskazi**",(2.Basım),Moskova:**Astrel**.

ÇİÇERİNA,N.G.,(2010),(Editör), **A.P.Ç.Nesnavrenniy hudojnik jizni**,Moskova:Tomsk.

İrkutskiy Gosudarstvenniy Tehniçeskiy Universitet,(2010),**Anton Pavloviç Çehov 150 let so dnya rojdeniya**,Knijnaya Vistavka:İrkutsk.

KAZAKOV,A.A.(2011).**Ruskaya literatura posledney treti 19.veka**.İzd.Tomskogo Üniversiteta.

KORMİLOV, C.İ. ve ZAYTSEV, V.A., (2008), (Editörler), **İstoriya Russkoy Literaturi XX. Veka 20-90-godı. Andrey Platonov.**, Moskovskogo Universiteta: Filologičeskiy Fakultet MGU.

MATYUŞENKO, L.İ. ve MATYUŞENKO, A.G., (2009), **İdeyno-hudojestvenniy analiz rasskaza A.P. Çehova "Duşeçka"**, MAKS Press.

OKUTUCU, B., (2014), **Anton Çehov'un Martı Adlı Eserinin ve Nina Karakterinin Stanislavski Sistemi Üzerinden İncelenmesi**, Yüksek Lisans Tezi Bahçeşehir Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.

SÜER, Ö.A., (1994), **19. yüzyıl Rus Edebiyatı Üzerine Yazılar.** (Birinci Basım), İstanbul: Evrensel.

UĞURLUTAN, E., (2009), **Anton Pavloviç Çehov'un Uzun Öyküleri**, Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

ZAFER, Z., (2002), **Anton Çehov'un Öykü Sanatı**, (Birinci Basım), İstanbul: Cem.

İnternet: **Obraz Duşeçki v odnoimennom rasskaze A.P. Çehova.** Yunoşeskaya Biblioteka İm.A.P. Gaydara. [http:// http://www.library-gaidara.ru/](http://http://www.library-gaidara.ru/) adresinden 2 Aralık 2014 tarihinde alınmıştır.

İnternet: Yrd.Doç.Dr. Adnan ÇOBAN. **Bağımlı Kişilik Bozukluğu.** [http:// http://www.htanoropsikiyatri.com/](http://http://www.htanoropsikiyatri.com/) adresinden 3 Aralık 2014 Tarihinde Alınmıştır.